

Datum van inontvangstneming : 19/04/2022

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-177/22 – 1

Zaak C-177/22

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

8 maart 2022

Verwijzende rechter:

Landesgericht Salzburg (Oostenrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

24 februari 2022

Verzoekster en appellante:

JA

Verweerster en geïntimideerde:

■■■■ Automotive GmbH

REPUBLIEK OOSTENRIJK

LANDESGERICHT SALZBURG

BESLUIT

Het Landesgericht Salzburg (rechter in tweede aanleg, Salzburg, Oostenrijk) heeft [OMISSIS] in de zaak van verzoekster **JA**, grafisch ontwerper en webdesigner, [OMISSIS] ■■■■ [OMISSIS] tegen verweerster ■■■■ **Automotive GmbH**, [OMISSIS] ■■■■ Duitsland, [OMISSIS] ■■■■ over een bedrag van 3 257,72 EUR [OMISSIS], op het hoger beroep van verzoekster tegen de beslissing van het Bezirksgericht Salzburg (rechter in eerste aanleg, Salzburg, Oostenrijk) van 19 oktober 2021, 34 C 283/20k - 38, [OMISSIS] als volgt besloten:

I. Het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) wordt verzocht om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) over de volgende vragen

1. Is het voor de beoordeling van de hoedanigheid van verzoekster als consument in de zin van de artikelen 17 en 18 van verordening (EU) nr. 1215/2012 van belang,

a) of verzoekster de door haar in de procedure aangegeven werkzaamheid als grafisch ontwerper en webdesigner ten tijde van de sluiting van de koopovereenkomst en onmiddellijk daarna uitsluitend in loondienst of in ieder geval gedeeltelijk ook freelance heeft uitgeoefend en

b) met welk doel verzoekster het voertuig heeft aangeschaft, dat wil zeggen alleen voor eigen gebruik of ook in verband met een bestaande of toekomstige beroeps- of bedrijfsactiviteit?

2. Kan verzoekster zich niet meer beroepen op de hoedanigheid van consument, enkel omdat zij de personenauto in augustus 2019 heeft doorverkocht, en maakt het uit of daarbij winst is gemaakt?

3. Moet de hoedanigheid van consument van verzoekster worden ontkend om het enkele feit dat zij een door verweerster voorgeformuleerde koopovereenkomst heeft ondertekend waarin de koper als „firma” is aangeduid en waarin onder het in kleinere letters geschreven kopje „Bijzondere afspraken” is vermeld: „handelstransactie/geen terugname, geen garantie/levering enkel na ontvangst van het geld”, zonder daartegen bezwaar te maken en zonder te verwijzen naar het feit dat zij een consument was?

4. Moet verzoekster de verantwoordelijkheid op zich nemen voor een gedraging van haar levensgezel, die bij het regelen van de koop als autohandelaar is opgetreden, waaruit verweerster had kunnen afleiden dat verzoekster een ondernemer was?

5. Werkt het voor de beoordeling van de hoedanigheid van consument in het nadeel van verzoekster wanneer de rechter in eerste aanleg niet heeft kunnen vaststellen waarom in de schriftelijke koopovereenkomst wat betreft de aanduiding van de koper is afgeweken van het voorafgaande aanbod van de levensgezel van verzoekster en wat hierover tussen hem en een verkoopmedewerker van verweerster telefonisch is besproken?

6. Is het voor verzoeksters hoedanigheid van consument van belang wanneer haar levensgezel enkele weken na de inontvangstneming van het voertuig telefonisch bij verweerster heeft geïnformeerd of het mogelijk was de btw op de factuur te vermelden?

II. [OMISSIS]

MOTIVERING:

1 Feiten:

Verzoekster is de levensgezellin van [OMISSIS], een autohandelaar en de beheerder van het onlineplatform „Europe inmotion – Ihr freier Mercedes-Benz, Audi und VW dealer” („Europe inmotion – Uw onafhankelijke Mercedes-Benz, Audi en VW dealer”). Op de homepage van Europe inmotion wordt verzoekster genoemd als grafisch ontwerper en webdesigner, maar in werkelijkheid is zij voornemens die activiteiten pas in de toekomst in de firma van haar levensgezel te gaan uitoefenen.

Verzoekster wilde een nieuwe auto aanschaffen en vroeg aan [haar levensgezel] om voor haar uit te kijken naar een geschikt exemplaar. Zoekend op internet kwam deze een door verweerster aangeboden tweedehands Maserati tegen. Verzoekster ging akkoord met de aankoop en [haar levensgezel] zou alle nodige stappen ondernemen.

[De levensgezel van verzoekster] heeft in ieder geval per e-mail contact opgenomen met verweerster en op 11 maart 2019 vanaf het adres „einkauf@euroDeinmotion.at” de volgende e-mail gestuurd aan [een] medewerker van verweerster:

„[...] Bij voorbaat dank voor de foto, aangezien dit een voertuig is voor mijn levensgezellin, moest ik eerst wachten op haar toestemming.

Ik kan u het volgende aanbod doen: – verkoopprijs: 48.900,00 winstmargeregeling [...] – eerste registratie Duitsland [...] – betaling in contanten [...]

Koopovereenkomst op naam van: mevrouw JA, [OMISSIS] ■■■■ [...]”

Er is ook telefonisch contact geweest tussen [de levensgezel van verzoekster en de medewerker van verweerster], maar wat hierin is besproken, kan niet worden vastgesteld.

Verweerster heeft per e-mail een koopovereenkomst gestuurd met (onder meer) de volgende inhoud:

„[...] Firma JA [...]

Het hieronder beschreven voertuig met uitsluiting van elke garantie Maserati Levante diesel surround camera [...] aantal vorige eigenaars 2 [...] netto 48 700 btw § 25 bruto 48 700 [...]

Bijzondere afspraken handelstransactie /geen terugname, geen garantie/levering enkel na ontvangst van het geld [...]” (bijlage /A).

[De levensgezel van verzoekster] heeft de gegevens en de prijs van de toegestuurde koopovereenkomst bekeken en de bijzondere afspraak niet ter discussie gesteld. Hij heeft de overeenkomst aan verzoekster doorgegeven, die deze heeft ondertekend. Ook zij heeft geen aanmerkingen gemaakt over de aanduiding „firma” en de „bijzondere afspraak”.

[De levensgezel van verzoekster] heeft de verkoopovereenkomst per e-mail aan verweerster teruggestuurd en de personenauto op 13 maart 2019 opgehaald. Na de bezichtiging van de auto heeft [een] medewerker [van verweerster] de koopovereenkomst ter controle en ondertekening voorgelegd aan de bedrijfsleider van verweerster [OMISSIS]. Deze ging, ten eerste omdat [de levensgezel van verzoekster] zich voordeed als commerciële koper en ten tweede omdat in de tekst van de koopovereenkomst „firma” en „bijzondere afspraak handelstransactie” was vermeld, ervan uit dat er sprake was van een handelstransactie. Het viel hem echter op, en bevreedde hem, dat op de factuur „[...] vermelding van btw niet mogelijk – § 25a UstG” was aangegeven. Bijzondere afspraken staan in het systeem van verweerster niet automatisch bij voorbaat vermeld, maar worden – afhankelijk van wat wordt afgesproken – door de verkoopmedewerkers extra in de desbetreffende koopovereenkomst aangegeven of ingevoegd. In geval van verkoop aan particulieren wordt bij verweerster de aansprakelijkheid voor materiële gebreken (= garantie) automatisch beperkt tot 1 jaar. De koper wordt in dat geval aangeduid als heer/mevrouw en niet als „firma”.

[De levensgezel van verzoekster] is met de Maserati naar Salzburg gereden, waar de wagen op naam werd gesteld van verzoekster. Enkele weken later nam [de levensgezel] namens verzoekster telefonisch contact op met [de bedrijfsleider van verweerster] [OMISSIS]. Hij vertelde [de bedrijfsleider] dat hem was opgevallen dat op de factuur geen btw was vermeld en vroeg hem of het mogelijk was dit alsnog te doen. Na contact te hebben gehad met de vorige eigenaar, deelde [de bedrijfsleider van verweerster] [OMISSIS] mee dat dit niet mogelijk was.

2 Standpunten en vorderingen van partijen:

Verzoekster vordert van verweerster, uit hoofde van aan haar toekomende rechten op garantie en schadeloosstelling, vergoeding van de kosten die zij heeft gemaakt om gebreken van het voertuig ten belope van 3 257,52 EUR te verhelpen. Volgens haar was de auto niet verkeersveilig, met name omdat de remblokken en remschijven zowel voor als achter waren versleten en er door steenslag een barst direct in het gezichtsveld van de voorruit was ontstaan. De uitsluiting van garantie tegenover verzoekster als consument was niet geoorloofd. Verzoekster baseerde de bevoegdheid van het Bezirksgericht Salzburg op artikel 17 van de EEX-verordening. Zij voert aan dat zij een consument is en dat verweerster haar beroepsmatige of commerciële activiteiten ook in Oostenrijk uitoefent. Van een „handelstransactie” was geen sprake, integendeel, de koopovereenkomst was gesloten met verzoekster – die werkzaam was als grafisch ontwerper en webdesigner – als particulier en consument. Verweerster oefende haar

commerciële en beroepsmatige activiteiten ook uit in Oostenrijk – in ieder geval in de vorm van het onderhouden van een website en van contacten in Oostenrijk.

Verweerster heeft een exceptie van onbevoegdheid van de aangezochte rechter opgeworpen, daar volgens haar sprake was van een handelstransactie. In de koopovereenkomst was dit extra vermeld onder het kopje „bijzondere afspraak”, waarbij de koopprijs vanwege de winstmargeregeling 48 700,00 EUR bedroeg. Verzoekster had zich aan verweerster voorgedaan als autohandelaar en ook gebruik willen maken van de aftrek van voorbelasting. Aangezien verweerster is gevestigd in Duitsland moesten eventuele vorderingen aldaar voor de materieel bevoegde rechter worden gebracht. Tegelijk betwistte verweerster de vordering echter ook inhoudelijk, daar de vermeende gebreken volgens haar niet bestonden. Het voertuig was geleverd in de overeengekomen staat. Bovendien hadden partijen in casu een rechtsgeldige uitsluiting van garantie afgesproken.

3 Verloop van de procedure:

Bij beslissing van 19 oktober 2021 [OMISSIS] heeft het Bezirksgericht Salzburg als rechter in eerste aanleg zijn internationale onbevoegdheid vastgesteld en de vordering van verzoekster verworpen. Hij verwees verzoekster in de kosten van verweerster.

Hij was op grond van bovenstaande vaststellingen juridisch gezien van oordeel dat verzoekster, ook al was zij in werkelijkheid geen ondernemer, door het ondertekenen van de koopovereenkomst enerzijds en het optreden van haar levensgezel anderzijds verweerster de indruk had gegeven, en de schijn had gewekt, dat zij een ondernemer was. Op verzoekster rustte de plicht om de omstandigheden die tot rechtsmacht leidden te bewijzen, maar daarin was zij niet geslaagd. Verweerster mocht erop vertrouwen dat er een verbintenis tussen ondernemers tot stand was gekomen, zodat niet was voldaan aan de voorwaarden voor toepasselijkheid van artikel 17, lid 1, van de EEX-verordening. Het Bezirksgericht Salzburg was dus niet internationaal bevoegd.

Verzoekster heeft tegen deze beslissing tijdig hoger beroep ingesteld en daarin (inhoudelijk enkel) een onjuiste rechtsopvatting aangevoerd. Verzoekster vordert wijziging van de beslissing in die zin „dat het Bezirksgericht Salzburg in casu bevoegd wordt verklaard”, en subsidiair vernietiging van de beslissing.

Verweerster heeft in hoger beroep een memorie van antwoord ingediend, waarin zij de in de juridische klacht aangevoerde argumenten betwist. Verweerster betoogt dat de rechter in eerste aanleg een voor de beslechting van het geschil relevant feit, namelijk dat verzoekster de auto in kwestie heeft doorverkocht omdat zij een nieuwe wilde, onjuist heeft vastgesteld. In haar memorie van antwoord verzoekt verweerster om afwijzing van het hoger beroep.

Het Landesgericht Salzburg dient als appelrechter uitspraak te doen op het hoger beroep. Een verdere nationale beroepsmogelijkheid, door de zaak voor te leggen aan de Oberster Gerichtshof (hoogste federale rechter in civiele en strafzaken,

Oostenrijk), is uitgesloten, omdat de waarde van het geschil niet meer bedraagt dan 5 000,00 EUR.

4 Rechtsgrondslagen:

De artikelen 17 en 18 van verordening (EU) nr. 1215/2012 betreffende het begrip consument en de rechterlijke bevoegdheid inzake consumentenovereenkomsten luiden:

Artikel 17

1. Voor overeenkomsten gesloten door een persoon, de consument, voor een gebruik dat als niet bedrijfs- of beroepsmatig kan worden beschouwd, wordt de bevoegdheid geregeld door deze afdeling, onverminderd artikel 6 en artikel 5, punt 7, wanneer

a) [...];

b) [...], of

c) in alle andere gevallen, de overeenkomst is gesloten met een persoon die commerciële of beroepsactiviteiten ontplooit in de lidstaat waar de consument woonplaats heeft, of dergelijke activiteiten met ongeacht welke middelen richt op die lidstaat, of op meerdere staten met inbegrip van die lidstaat, en de overeenkomst onder die activiteiten valt.

Artikel 18

1. De rechtsvordering die door een consument wordt ingesteld tegen de wederpartij bij de overeenkomst, kan worden gebracht hetzij voor de gerechten van de lidstaat op het grondgebied waarvan die partij woonplaats heeft, hetzij, ongeacht de woonplaats van de wederpartij, voor het gerecht van de plaats waar de consument woonplaats heeft.

5 Prejudiciële vragen:

De rechter in eerste aanleg heeft niet alleen een uitgebreide bewijsprocedure gevoerd betreffende de bevoegdheid, maar ook betreffende de wederzijdse stellingen van partijen in het hoofdgeding. Daarbij is verzoeksters hoedanigheid van consument niet alleen van belang voor de internationale bevoegdheid van de aangezochte rechter, maar ook voor de gegrondheid van de vordering in verband met de overeengekomen uitsluiting van garantie. Het gaat dus om een „dubbel relevant feit”, hoewel het begrip consument in de EEX-verordening niet geheel overeenstemt met dat in het nationale recht (Oostenrijkse wet consumentenbescherming). In dergelijke gevallen huldigt de Oberster Gerichtshof in vaste rechtspraak (RIS-Justiz RS0116404) in beginsel de opvatting dat een toetsing van de internationale rechterlijke bevoegdheid moet worden gebaseerd op de overtuigingskracht van de argumenten van de eisende partij, teneinde die

toetsing niet te verzwaren met een verreikend inhoudelijk onderzoek. Zij moeten aan de beslissing over de bevoegdheid ten grondslag worden gelegd zelfs wanneer ze door de verwerende partij worden betwist, tenzij ze door de bewijsprocedure en de vaststellingen van de rechter in eerste aanleg zijn gewijzigd (8 Ob 45/19d).

In arrest C-375/13 (■■■■■ heeft het Hof benadrukt dat in het kader van de toetsing van de bevoegdheid – in casu overeenkomstig verordening nr. 44/2001, EEX-verordening 2001 – geen uitgebreide bewijsprocedure hoeft te worden gevoerd met betrekking tot betwiste feiten die zowel voor de bevoegdheidsvraag als voor het bestaan van het ingeroepen vorderingsrecht relevant zijn. Het aangezochte gerecht kan zijn internationale bevoegdheid echter toetsen aan alle te zijner beschikking staande gegevens, daaronder begrepen, in voorkomend geval, de betwistingen van de verweerder (punt 65).

In de onderhavige procedure moet worden aangenomen dat de gesloten overeenkomst als koopovereenkomst met contante betaling onder de categorie van artikel 17, lid 1, onder c), EEX-verordening 2012 valt. Voorts heeft verweester de stelling van verzoekster onweersproken gelaten dat verweester via internet haar zakelijke activiteiten, in de zin van de bereidheid om een transactie te sluiten, ook op Oostenrijk heeft gericht. Wat betreft de rechterlijke bevoegdheid was veeleer alleen in geschil of verzoekster een consument is en bij de aankoop van de auto als zodanig handelde.

Het begrip „consument” in de EEX-verordening 2012 moet in beginsel autonoom worden uitgelegd. Volgens de rechtspraak van het Hof moet een van de contractanten de hoedanigheid hebben van een consument die handelt in een kader dat als niet bedrijfs- of beroepsmatig kan worden beschouwd (arrest C-208/18, ■■■■■). Het begrip „consument” in de zin van de artikelen 17 en 18 moet restrictief worden uitgelegd op basis van de positie die de betrokken persoon in een bepaalde overeenkomst inneemt in verband met de aard en het doel van deze overeenkomst, en niet op basis van de subjectieve situatie van die persoon. Alleen overeenkomsten die een individu los en onafhankelijk van enige bedrijfs- of beroepsmatige activiteit of doelstelling sluit met als enige doel te voldoen aan de eigen particuliere consumptiebehoeften, vallen onder de in die verordening neergelegde bijzondere regeling ter bescherming van de consument. Volgens deze rechtspraak is deze bijzondere bescherming ook niet gerechtvaardigd wanneer een overeenkomst wordt gesloten omwille van een bedrijfs- of beroepsmatige activiteit, en is dat niet anders wanneer deze activiteit voor de toekomst is gepland.

In arrest C-464/01 (■■■■■ heeft het Hof in het geval van meerledige doeleinden beklemtoond dat een globale benadering vereist is waarbij rekening wordt gehouden met inhoud, aard en doel van de overeenkomst alsook de objectieve omstandigheden waarin deze tot stand is gekomen. Een non liquet werkt in het nadeel van de wederpartij van de consument, omdat de beschermingsregeling anders haar praktische werking zou verliezen. Volgens die beslissing kan het echter in het nadeel werken van de consument wanneer deze door zijn eigen

gedrag jegens zijn (toekomstige) wederpartij de indruk heeft gewekt dat hij voor commerciële of beroepsdoeleinden handelde.

Verzoekster heeft gesteld de koopovereenkomst van de auto te hebben gesloten als grafisch ontwerper en webdesigner in loondienst, en dus als particulier. Volgens de vaststellingen in eerste aanleg was het onduidelijk welke activiteit verzoekster daadwerkelijk uitoefende op het tijdstip van de sluiting van de koopovereenkomst en onmiddellijk daarna, aangezien het beroep van grafisch ontwerper en webdesigner in beginsel ook als zelfstandige kan worden uitgeoefend. Derhalve rijst voor de verwijzende rechter de vraag of reeds dit non liquet, alsmede het feit dat zij zich niet nader heeft uitgelaten over het voorgenomen gebruik van de auto, in het nadeel werkt van verzoekster.

Indien men echter, zoals de rechter in eerste aanleg, zou willen aannemen dat verzoekster in feite geen ondernemer is en de personenauto dus ook alleen voor privégebruik bestemd was, moet worden nagegaan of dit objectieve omstandigheden waren die ook voor de wederpartij kenbaar waren. In dit verband doet in het bijzonder de inhoud van de gesloten koopovereenkomst ter zake, omdat verzoekster daarin als „firma” wordt aangeduid en er onder het kopje „bijzondere afspraken” sprake is van een handelstransactie. Voor de verwijzende rechter rijst derhalve de vraag of en onder welke voorwaarden een dergelijke door de verkoper voorgeformuleerde overeenkomst de koper de hoedanigheid van consument kan ontnemen.

In het verlengde hiervan kan naar het oordeel van de verwijzende rechter ook van belang zijn dat de rechter in eerste aanleg niet heeft kunnen ophelderen hoe de afwijking ten opzichte van de e-mail van [de levensgezel van verzoekster] wat de aanduiding van de koper betreft tot stand is gekomen en wat er is besproken in het telefoongesprek tussen [de levensgezel van verzoekster] en de medewerker van verweerster. Uit de e-mail zelf blijkt immers niet dat de koper een ondernemer is, waarbij het ook niet uitmaakt dat verzoekster gebruik heeft gemaakt van een commerciële tussenpersoon. Juridisch is het derhalve irrelevant dat [de levensgezel van verzoekster] zich in de correspondentie en bij de bezichtiging en het afhalen van het voertuig als een commerciële „koper” voordeed, omdat hij in elk geval slechts als gemachtigde van verzoekster handelde. Het zou echter in het nadeel van verzoekster kunnen werken wanneer haar levensgezel bij verweerster de indruk zou hebben gewekt dat verzoekster de auto kocht voor beroepsmatige of commerciële doeleinden.

In het kader van een globale benadering zou echter ook een rol kunnen spelen dat de levensgezel van verzoekster enkele weken na de inontvangstneming van het voertuig telefonisch bij verweerster heeft geïnformeerd of het mogelijk was de btw op de factuur te vermelden. De factuur is evenwel niet aangepast, omdat verweerster zei dat dit niet mogelijk was. In het licht van arrest [C-464/01] kan weliswaar ook de vermelding van de mogelijkheid van btw-teruggaaf van belang zijn, maar het is de vraag of het achteraf informeren hiernaar volstaat wanneer verzoekster vóór het sluiten van de koopovereenkomst een aanbod als particulier

heeft gedaan en zij in de koopovereenkomst om onduidelijke redenen als firma is aangeduid. De enkele verwijzing naar een winstmargeregeling doet niet ter zake, omdat het niet afzonderlijk vermelden van de btw op een factuur volgens de Duitse wet op de omzetbelasting (§ 25a UstG) zowel bij de verkoop aan een ondernemer als bij verkoop aan een particulier kan voorkomen.

Verweerster heeft voorts aangevoerd dat verzoekster de auto in augustus 2019 niet alleen had afgemeld, maar ook had doorverkocht. Volgens de verwijzende rechter doet de wederverkoop van een personenauto door een particulier geen afbreuk aan de beoordeling van het bestaan van een consumententransactie, zelfs indien daarbij winst is gemaakt.

6 [OMISSIS]

[OMISSIS](irrelevante procedurele opmerkingen)

Landesgericht Salzburg, Abteilung 23

Salzburg, 24 februari 2022

[OMISSIS]